

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ  
БЮДЖЕТІВ З ПОЗИЦІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ  
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

У сучасних умовах регіональний фактор суспільного розвитку набуває все більшої актуальності. Прослідковується чітко виражена тенденція до перетворення регіоналізму в загальносвітову тенденцію, в контексті якої регіони відіграють значну роль в соціально-економічному розвитку окремих країн, а також глобального соціуму в цілому.

В цьому контексті особливим аспектом аналітики є оцінювання орієнтації стратегії регіонального розвитку на пріоритет національних інтересів з урахуванням різноманітності та специфіки регіонів. Враховуючи, що обласні ради є органами місцевого самоврядування, які представляють спільні інтереси територіальних громад області, та через розуміння зв'язку «безпека – розвиток» можемо перейти до аналізу ефективності видатків як фактору регіональної безпеки. Відтак метою даної роботи є аналіз видатків обласного бюджету на прикладі Сумської області та Боромлянської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) як нового суб'єкта бюджетного планування для цілей регіональної безпеки.

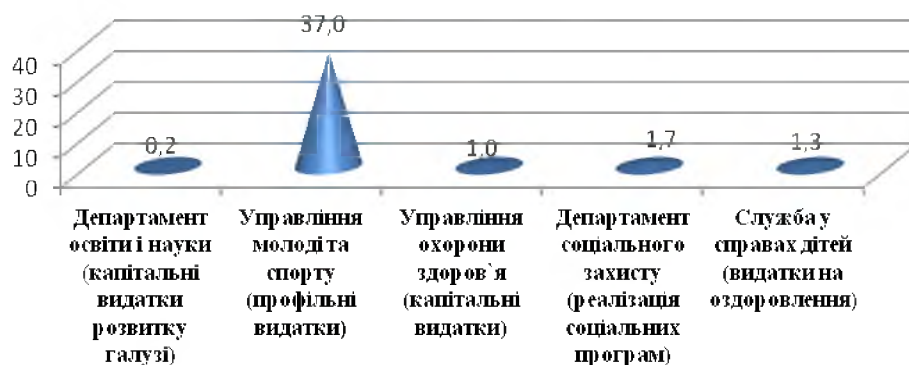
В табл. 1 показано порівняння видатків на цільові програми за базовим бюджетом та змінами розподілу субвенцій і дотацій, що є проблемою безпеки регіону.

*Таблиця 1*

**Порівняння видатків головних розпорядників коштів  
обласного бюджету Сумської області  
на виконання цільових програм у 2017 році**

<b>Основний розпорядник</b>	<b>Затверджено при ухваленні бюджету, млн. грн.</b>	<b>План, з урахуванням змін станом на 28.04.2017 р., млн. грн.</b>	<b>Темп росту</b>
Відділ інфраструктури	0,05	136,5	+2729
Управління охорони здоров'я	7,1	13,9	+0,95
Управління молоді та спорту	3,3	13,4	+3,06
Департамент освіти та науки	5,8	52,6	+8,06
Управління ЖКГ	18,5	23,6	+0,27
Департамент економічного розвитку	3,9	14,02	+2,59

Бюджет розвитку обласного бюджету Сумської області у 2017 році при загальній дохідній частині 5,9 млрд. грн. (згідно змін в травні) становить лише 142,8 млн. грн. (або 2,4% доходів), що становить собою найбільшу загрозу. Так, на рис. 1 показано питому вагу видатків стратегічного розвитку (капітальні видатки і галузеві програми) у сукупних видатках ключових секторальних розпорядників коштів обласного бюджету. Як видно з рис. 1, крім Управління молоді та спорту Сумської ОДА, видатки стратегічного розвитку в інших розпорядників займають мізерну частку в загальній структурі фінансування.



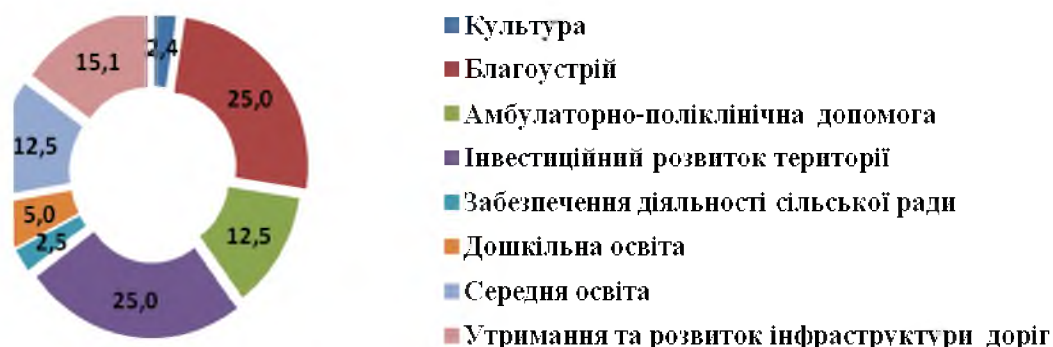
**Рис. 1. Питома вага видатків розвитку у сукупних видатках головних розпорядників коштів обласного бюджету Сумської області у 2017 році, %**

*Джерело: розраховано та побудовано автором.*

Це вказує на потребу оптимізації видаткової частини обласного бюджету (що детально обґрунтоване у дослідженні Бюро аналізу політики [2]) в контексті пошуку більш ефективної їх структури за критерієм балансу поточних витрат та максимізації стратегічного ефекту.

Також для цілей аналізу визначимо особливості стратегічних пріоритетів видатків Боромлянської ОТГ. Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України, прийняті у 2015 році, дозволили збільшити загальний фонд бюджету Боромлянської сільської ради у 1,6 рази, а створення ОТГ збільшило її бюджет до рекордних 30,6 млн. грн. (план 2017 р.). В результаті зростання доходів за спеціальним фондом, у бюджеті ОТГ вперше передбачено видатки розвитку в обсязі 4,0 млн. грн., що дає можливість у 2017 році реалізувати низку інвестиційних проектів у кількох напрямках діяльності (рис. 2). Найбільшими напрямками використання коштів з бюджету розвитку (по 25% від сукупного обсягу

видатків на кожен напрям) стали благоустрій населених пунктів та інвестиційний розвиток ОТГ.



**Рис. 2. Розподіл видатків розвитку бюджету Боромлянської ОТГ Сумської області у 2017 р.,%**

*Джерело: розраховано та побудовано автором.*

Аналіз закупівель згідно системи ProZorro [3] дав змогу визначити, що найбільша група видатків Боромлянської ОТГ пов'язана з купівлею автобусу (780 тис. грн.). Це дало змогу забезпечити належне підвезення дітей шкільного віку до місць навчання.

Не зважаючи на позитивні тенденції у фінансуванні проектів розвитку за рахунок коштів бюджету, їх реалізація стримується недостатніми обсягами бюджетного ресурсу. При цьому Боромлянська ОТГ не повною мірою використовує можливі джерела фінансування видатків розвитку. Зокрема, жоден проект громади не подавався (або не був підтриманий) для отримання фінансування з Державного фонду регіонального розвитку, а також інших фондів, що компенсують зокрема видатки на енергозбереження. Також не повною мірою враховується потенціал краєзнавчого туризму і можливість спеціалізованого територіального маркетингу.

#### *Література:*

1. Показники обласного бюджету Сумської області. URL: <http://www.finansy.sm.gov.ua/index.php/uk/2013-04-18-21-50-35>.

2. Матеріали Бюро аналізу політики та проекту «Відкриті бюджети 5 громад Сумської області» URL: <http://politanalyk.com/documents/porivnialnyi-analiz-biudzhetyv-2014-2017-rokiv-u-rozrizi-hromad-ta-mizhbiudzhetni-vzaiemovidnosyny.html>.

3. Система PROZORRO URL: <https://prozorro.gov.ua>.